

פתרון הבחינה

אזרחות

חורף תשע"ח, 2018, שאלון: 34114

מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון

הנבחנים נדרשו לענות על אחת מבין השאלות 1-2.

שאלה מספר 1

סעיף א'

ציין: הגישה הכלכלית- חברתית שהממשלה נקטה כאשר החליטה על הקמת בית החולים הפרטי היא: **הגישה הליבראלית.**

הצג: גישה כלכלית-חברתית, המדגישה את החירות הכלכלית על פני השוויון החברתי-כלכלי. הגישה שמה דגש על יוזמה פרטית ותחרות ולכן תהיה מעורבות מינימלית של המדינה בתחום החברתי-כלכלי ותמיכה בצמצום המיסוי למינימום. דוגמאות: הפרטה, קיצוץ תקציבים, צמצום קצבאות.

ביסוס מהקטע: "...יוקם בית חולים חדש **בבעלות פרטית**. בכך ביקשה הממשלה **לצמצם את מעורבות המדינה... ולעודד את התחרות...**"

הסבר: בקטע נאמר שהממשלה מבקשת לצמצם את מעורבותה במתן שירותים רפואיים, על ידי הקמת בית חולים חדש בבעלות פרטית. פעולה זו של הממשלה, תואמת את הגישה הכלכלית- חברתית ליבראלית, שכן הגישה הליבראלית שמה דגש על יוזמה פרטית ותחרות, וכן על צמצום למינימום של מעורבות המדינה בכלכלה.

סעיף ב'

ציין : הזכות של החולים תושבי האזור שנפגעה לדברי מנהל בית החולים היא : **הזכות לחיים ולביטחון.**

הצג : הזכות לחיים ולביטחון פירושה שאין לפגוע בחייו ובגופו של אדם. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה בחייהם ובגופם בידי אחרים.

ביסוס מהקטע : "...העזיבה ההמונית של רופאים ואחיות... מסכנת את שלומם של החולים תושבי האזור..."

הסבר : על פי דעתו של מנהל בית החולים, הקמת בית החולים הפרטי תגרום לעזיבה של אנשי צוות רפואי רבים. עזיבה זו עלולה לפגוע בשלומם של החולים, שכן הם לא יקבלו טיפול רפואי ראוי. סיכון שלומם של החולים יהווה פגיעה בזכותם לחיים ולביטחון, שכן חייהם יעמדו בסכנה. המדינה גם לא תעמוד בחובתה להגן על חיי התושבים.

שאלה מספר 2

סעיף א'

ציין : העיקרון הדמוקרטי שבא לידי ביטוי באפשרות של התושבים להגיב על פרסומי העירייה הוא : **עקרון הגבלת השלטון.**

הצג : עקרון דמוקרטי הקובע, כי לאור העובדה שהשלטון מרכז בידו כוח רב : שולט במשאבים כלכליים כגון : קרקעות ואוצרות טבע, ושולט על מנגנוני אכיפה כגון צבא ומשטרה, ישנו חשש אמיתי שהשלטון יעשה שימוש לרעה בכוח זה, ויפגע בזכויות האדם ובמיעוט. מסיבה זו, יש לדאוג להגביל את השלטון ובמדינה הדמוקרטית ישנן דרכים רבות לעשות זאת – הפרדת רשויות ואמצעים מוסדיים הקבועים ובחוק ואמצעים לא מוסדיים, הפועלים באופן וולונטארי.

ביסוס מהקטע : "תושבים רבים מגיבים על המתפרסם... וכך מבטיחים את ההתנהלות התקינה של העירייה..."

הסבר : בקטע מתוארת הפעילות של העיריות ברשתות החברתיות והעובדה שהעיריות מפרסמות מידע על פעילותן. נאמר עוד, שהתושבים מגיבים על המתפרסם ובכך מבטיחים התנהלות תקינה של העירייה. בפעולה זו של התושבים, בא לידי ביטוי עקרון הגבלת השלטון, שכן התושבים מגבילים את השלטון, על ידי פיקוח על התנהלות התקינה.

סעיף ב'

ציין : הזכות של ראש העיר שנפגעה, לדברי דובר העירייה, היא : **הזכות לכבוד.**

הצג : הזכות לכבוד - זכותו של כל אדם שלא להיות נתון ליחס משפיל ומעליב, או יחס אכזרי ובלתי אנושי. בזכות זו נכללות : הזכות לפרטיות - זכותו של אדם לחיות ללא חשיפה ולחידירה של חייו, גופו וחפציו, והזכות לשם טוב – זכותו של אדם ששמו לא יוכפש ושלא יפרסמו אודותיו מידע שיקרי שלילי.

ביסוס: "פרסם תושב קללות וגידופים המכוונים לראש העיר...."

הסבר: אחת מתגובות התושבים בדף הרשת החברתית הייתה קללות וגידופים. דברים אלו פוגעים בזכותו של ראש העיר לכבוד, שכן פרסום קללות וגידופים משפיל ומעליב אותו.

פרק שני

בפרק זה הנבחנים נדרשו לענות על ארבע שאלות:

שלוש מהשאלות 3-7 ואחת מהשאלות 8-12

שאלה מספר 3

ביטויים מהכרזת העצמאות לאופי הדמוקרטי של מדינת ישראל – על הנבחן היה להציג אחד:

- הכרזה על הקמת מוסדות דמוקרטיים – "עד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה...". מועצת העם ראתה את עצמה רק כמועצה זמנית, עד אשר העם עצמו יבחר את נציגיו.
- בהבטחה להיות נאמנים לעקרונותיה של מגילת האו"ם.

ביטויים מהכרזת העצמאות לאופי היהודי של מדינת ישראל – על הנבחן היה להציג אחד:

- בשם המדינה - "אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל...".
- בפתיחת שעריה לכל יהודי - "תהא פתוחה לעלייה יהודית וקיבוץ גלויות...".

שאלה מספר 4

- **שיטת הבחירות הארצית** - כל הארץ מהווה אזור בחירה אחד לצורך חישוב תוצאות הבחירות, ואין חלוקה לאזורי בחירה.
- **שיטת בחירות יחסית** - המפלגה מקבלת מושבים בפרלמנט באופן יחסי לתמיכה הציבורית שקיבלה מן הבוחרים. החישוב נעשה לפי מספר המצביעים בבחירות או לפי הקולות הכשרים בלבד - בתנאי שהמפלגה עברה את אחוז החסימה.

שאלה מספר 5

האחריות המיניסטריאלית:

האחריות המיניסטריאלית היא האחריות המוטלת על כל שר בממשלה כלפי הכנסת והממשלה ביחס לנושאים שבתחום משרדו ולפעולות סגל עובדיו, אף אם נעשו שלא בידיעתו. חובתו של שר לדווח בכנסת על פעולות משרדו, להשיב על שאילתות ועל הצעות לסדר היום, הקשורות לתחום משרדו, וכן לתקן בעיות שבתחום משרדו. האחריות המיניסטריאלית היא ציבורית בלבד ולא משפטית, כך שאינה גוררת הטלת אחריות פלילית או אזרחית.

שאלה מספר 6

הזכות להליך הוגן - אדם חף מפשע עד שלא הוכחה אשמתו. אדם העומד לדין זכאי למשפט הוגן ופומבי.

אמצעים לשמירה על הליך הוגן - על הנבחן היה להציג דרך אחת:

- הנאשם זכאי לייצוג משפטי.
- חשוד זכאי לעיין במידע הקשור לכתב האישום בו הוא מואשם, פירוט הסעיפים, עובדות וראיות.

שאלה מספר 7

ביטויים למחויבות ולאחריות של מדינת ישראל ליהודי התפוצות - על הנבחן היה להציג שני ביטויים:

- **חוק השבות וחוק האזרחות** - מאפשרים לכל יהודי לעלות לישראל ולקבל אזרחות בה.
- **מדינת ישראל ערבה לשלום וביטחונם של יהודי התפוצות** – בחוק העונשין הישראלי ישנו סעיף המאפשר למדינת ישראל להעמיד לדין אזרחים של מדינות אחרות, אשר פגעו ביהודים רק משום יהדותם, ואין זה משנה אם אותם יהודים הם אזרחי ישראל (ולמעשה ההגנה מכוונת ליהודים שהם אינם אזרחי ישראל).
- **במקרים של צרה מדינת ישראל עוזרת ליהודים הנרדפים** – ישראל מבצעת "עליות הצלה", במקרה של איום על שלום הקהילה במדינה מסוימת. לדוגמא, מדינת ישראל העלתה יהודים מאתיופיה במבצעים מיוחדים ותוך סיכון חייליה.

שאלה מספר 8

שני מאפיינים של החברה החרדית:

- רוב החרדים מאמינים שלימוד תורה מבטיח את קיומו של העם היהודי, ולכן לימוד תורה הוא ערך עליון. ישנה קבלה של מרות הרבנים בכל תחומי החיים (פרטיים וציבוריים).
- הציבור החרדי נחלק בגישתו כלפי המדינה - חלק מציבור זה אינו משלים עם קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית חילונית, שכן הדבר אינו מתיישב עם ההלכה. חלק זה בציבור החרדי שואף לקיים מדינת הלכה, שבה אורח החיים יהיה דתי – הן בחיי הפרט והן בציבור. חלק אחר משלים עם המדינה כפי שהיא, בשל הצורך במסגרת שתשליט חוק וסדר.

הסדר הסטטוס קוו :

הסכם הסטטוס קוו הוא ההסדר להכרעה במחלוקות בסוגיות דת ומדינה שיסודו מיוחס למכתב הצהרת כוונות מ-1947 (שנשלח מהנהלת הסוכנות היהודית למפלגת אגודת ישראל). ההסדר נועד למנוע העמקת מחלוקות בין דתיים לחילוניים, ולאפשר חיים משותפים במדינה שעתידה לקום.

רובו של ההסדר נתקבע בחקיקה ואופן שימורו ויישומיו הראויים נתונים לאורך כל השנים בוויכוח ציבורי.

ההסדר עוסק בהסדרת ארבע סוגיות מרכזיות של דת ומדינה :

1. **שבת** - שמירת שבת במקומות ציבוריים (תחבורה ציבורית).
2. **כשרות** - שמירת כשרות במוסדות ציבור (כמו משרדי הממשלה וצה"ל).
3. **חינוך** - שמירת המעמד האוטונומי (עצמאי) של החינוך הדתי.
4. **נישואין וגירושין** - מתן זכות בלעדית לבתי דין רבניים לעסוק בענייני נישואין וגירושין.

הסדר הסטטוס קוו מאפשר את המימוש של לימוד תורה בדרך הבאה : אחד מהנושאים הקבועים בהסדר הוא נושא החינוך. בהסדר הוסכם שישמר המעמד האוטונומי של החינוך הדתי ובדרך זו יכול הציבור החרדי להתמקד בלימוד תורה ובנושאים אחרים החשובים מבחינתו.

שאלה מספר 9

שני תפקידים של התקשורת :

- **דיווח** – התקשורת אוספת מידע בעל ערך לציבור ומדווחת על אירועים, אישים ותהליכים בארץ ובעולם. המידע מאפשר לציבור לגבש עמדה בנושאים שונים העומדים על סדר היום ולהבין את הנעשה בעולם.
- **פרשנות** – התקשורת מציעה הסברים על המתרחש בעולם, ועורכת הקשרים בין אירועים דומים.

הזכות לחופש ביטוי :

זכותו של אדם לבטא את עצמו – את דעותיו, אמונותיו, רגשותיו והעדפותיו, בפומבי ובכל דרך שיבחר – בדיבור, בכתב, באמצעים אמנותיים ועוד.

הזכות לחופש ביטוי מתממשת באמצעות תפקיד התקשורת של פרשנות בדרך הבאה : בכך שהתקשורת מעניקה פרשנות לאירועים השונים, היא עוזרת לאזרחים לגבש את עמדתם בנושאים שונים. כדי שאדם יוכל לבטא את עצמו באמת, ולהביע דעה מושכלת בנושא נתון, הוא חייב להבין לעומק את הנושא- ובכך בדיוק עוזרת התקשורת, כאשר היא נותנת פרשנות לאירועים.

שאלה מספר 10**פריימריז:**

פריימריז הן בחירות מקדימות, שבהן משתתפים כל מי שהתפקדו למפלגה או כלל הבוחרים (תלוי במפלגה). בפריימריז נבחרים נציגי הרשימה לכנסת בדרך דמוקרטית, על ידי ציבור גדול יחסית (בניגוד למצב בו רק מנהיג המפלגה בוחר את נציגי הרשימה לכנסת).

דמוקרטיה עקיפה:

כלל האזרחים בוחרים את נציגיהם. הנציגים הם אלו המקבלים את ההחלטות בענייני המדינה. המושג **דמוקרטיה עקיפה** בא לידי ביטוי ב"פריימריז" בדרך הבאה: בפריימריז מתפקדי המפלגה בוחרים את נציגיהם לרשימה לכנסת. הם בוחרים נציגים אשר, אם ייבחרו, ייכנסו לכנסת ויקבלו את ההחלטות בענייני המדינה.

שאלה מספר 11**שתי סמכויות של הרשות המקומית:**

- הטלת מיסים** – על מנת לממן את השירותים השונים, הרשות המקומית רשאית להטיל מיסים מקומיים ותשלומי חובה כגון: ארנונה על נכסים או תשלומי חינוך. כל התשלומים מועברים לאישור שר הפנים ונקבעים בחוקי עזר עירוניים.
- שפיטה** – ברשויות המקומיות קיימים מוסדות מעיין שיפוטיים, שבסמכותם לדון בערעורים של אזרחים על פעולות הרשות המקומית בנושאים כגון: ביוב ושירותי סעד.

עקרון שלטון החוק:

עקרון דמוקרטי לפיו הן האזרחים, והן רשויות השלטון כפופים לחוק וחייבים לציית לו. החוק נחקק על ידי הרשות המחוקקת בהליך דמוקרטי.

עקרון שלטון החוק בא לידי ביטוי בסמכותו של השלטון המקומי **בהטלת מיסים**, שכן החובה לשלם מיסים וגובה המיסים קבועים בחוק. על פי עקרון שלטון החוק, כל תושבי העיר חייבים לציית לחוק, ולכן עליהם לשלם את המס המוטל עליהם.

שאלה מספר 12**ארגונים חוץ ממשלתיים (המגזר השלישי):**

ארגונים אשר פועלים באופן וולונטרי ושלא על פי חוק. הארגונים פועלים להגבלת השלטון, הגנה על זכויות אדם, מניעת שחיתות ועוד. ארגונים אלה מנסים להפעיל לחץ על השלטון, על ידי גיוס דעת קהל ויצירת הד ציבורי לשינוי. בישראל קיימים ארגונים רבים העוסקים בנושאים שונים ומגוונים, והם מדגימים אזרחות טובה.

עקרון הפלורליזם :

עקרון דמוקרטי הקובע כי החברה הדמוקרטית המודרנית מורכבת מקבוצות רבות ומגוונות, המייצגות קשת של דעות. השקפת עולם פלורליסטית מכירה בערך של מגוון דעות של אנשים או קבוצות ותומכת בקיום ובביטוי של מגוון דעות של אנשים או קבוצות בחברה. הפלורליזם מתקיים בתחומים רבים – בכלכלה (כדוגמת ארגוני עובדים), בפוליטיקה (ריבוי מפלגות) ועוד.

עקרון הפלורליזם בא לידי ביטוי בקיומם של ארגונים אלו, בכך שהארגונים משקפים קשת רחבה של דעות. הארגונים עוסקים בנושאים רבים ומגוונים, ופועלים לקידום האינטרסים של קבוצות שונות ובקיום וביטוי של מגוונים שונים בחברה.

פרק שלישי

הנבחנים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 13-15

שאלה מספר 13

הצג : **מדינת לאום אתנית-תרבותית** : מדינה המזוהה ברמה הקולקטיבית עם לאום אתני-תרבותי אחד ומבטאת את זכותו להגדרה עצמית לאומית. חלק מהסמלים, המועדים, החוקים ומוסדות המדינה נותנים ביטוי ליסודות האתניים התרבותיים : מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה, ולפעמים גם דת של קבוצת הרוב הלאומי. קיימים גם יסודות פוליטיים-תרבותיים-ערכיים משותפים לכלל אזרחי המדינה.

ביסוס : "...לכל אדם יש זכות שלא להיות קורבן לאפליה על בסיס גזע או **שייכות אתנית**...
מסורת זו היא התשתית לדמותה היהודית של מדינת ישראל... השמירה על כבוד האדם היא מרכיב חשוב גם **בזהות היהודית** של מדינת ישראל...".

הסבר : מדינת לאום אתנית-תרבותית באה לידי ביטוי בקטע במספר דרכים. ראשית, הכותב מדבר על כך שלאדם אסור ליפול קורבן לאפליה רק בשל מוצאו האתני. הכותב טוען עוד, שמלחמה בגזענות היא ערך במורשת היהודית, ושמירה על כבוד האדם היא מרכיב חשוב ביהדות. מורשת, מסורת ודת הן מאפיינים מובהקים של מדינת לאום אתנית תרבותית.

שאלה מספר 14

הצג : **עריצות הרוב** - מצב בו הרוב מנצל את כוחו לרעה. לרוב אסור לקבל החלטות שפוגעות באופן לא סביר בזכויות יסוד, ובמיוחד בזכויות המיעוט.

ביסוס : "המוסר היהודי דורש מאתנו **לנהוג בכבוד כלפי המיעוטים** שאינם משתייכים לקבוצות הגדולות והחזקות בחברה **ולהימנע מפגיעה בהם ובזכויותיהם**... **נוצרה אווירה** המצדיקה שיפוט של אנשים רק על סמך **השתייכותם לקבוצה** או למגזר כזה או אחר...".

הסבר : החשש מפני עריצות הרוב בא לידי ביטוי בקטע, בכך שהכותב טוען שאמנם ישנה מחויבות ביהדות להימנע מפגיעה במיעוטים, אולם בפועל ישנה אווירה בחברה הישראלית המצדיקה שיפוט של אנשים על סמך השתייכותם לקבוצה מסוימת, המביאה לפגיעה בזכויותיהם.

שאלה מספר 15

הצג: עקרון הסובלנות – עיקרון דמוקרטי שפירושו מתן יחס מכבד לשונים ממני, לדעותיהם ולאורח חייהם. אדם סובלני יימנע מתגובה אלימה, מילולית או פיזית בעת מחלוקת. המדינה תימנע מהפעלת סמכות שלטונית כלפי עמדות, אך ורק בגלל שהן ביקורתיות או מרגיזות.

ביסוס: "...עלינו להעלים את הדעות הקדומות כלפי אחרים, וכי אנחנו חייבים להתחשב בצורכי האחר ובדעותיו ולהימנע מפגיעה בהם."

הסבר: עקרון הסובלנות בא לידי ביטוי בעמדה של כותב המאמר בכך שהוא טוען שכדי לקיים חיים משותפים במדינה, עלינו להעלים את הדעות הקדומות כלפי אחרים. עלינו להתחשב בצורכי האחר ולהימנע מפגיעה בהם. הדובר טוען שבלי כל אלו, לא נוכל לקיים חברה מוסרית וצודקת וחיים משותפים ויציבים.

פרק רביעי

הנבחנים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 16-20

שאלה מספר 16

ציין: תפקיד הכנסת שבא לידי ביטוי בדרישה של חברי הכנסת הוא: תפקידה **בפיקוח וביקורת על מדיניותה ופעילותה של הרשות המבצעת.**

הצג: אחד התפקידים החשובים של הכנסת, שהינו פועל יוצא מעקרון הפרדת הרשויות, הוא פיקוח וביקורת על מדיניותה של הממשלה ועל פעילותה. על הכנסת לוודא שהממשלה אינה פוגעת בזכויות האדם ובערכים חוקתיים ושהיא מתנהלת על פי כללי מנהל תקין. הכנסת עושה זאת בדרכים רבות – על ידי האופוזיציה, בוועדות, במליאת הכנסת בחקיקת חוקים ועוד.

ביסוס: "כמה חברי כנסת טענו שהממשלה אינה פועלת במידה מספקת לפתרון הבעיה... על הממשלה להבטיח תחזוקה נאותה של הכבישים..."

הסבר: תפקידה של הכנסת בפיקוח וביקורת על הממשלה בא לידי ביטוי בקטע בביקורת של מספר חברי כנסת, על טיפולה של הממשלה בתאונות הדרכים. מספר חברי כנסת טענו בדיון במליאת הכנסת, שהממשלה אינה עושה די כדי לצמצם את הנפגעים בתאונות הדרכים. בעשותם כך, חברי הכנסת מבקרים את הממשלה, ומפעילים עליה לחץ כדי שתפעל למען האזרחים ותגבש מדיניות שתפתור את הבעיה.

שאלה מספר 17

ציין: סוג הזכויות שמתממש באמצעות היוזמה של רשות הטבע והגנים הוא: **זכויות קבוצתיות.**

הצג: זכויות קיבוציות, הניתנות על ידי המדינה לקבוצות אתניות-תרבותיות, ומטרתן היא להסדיר בצורה מוסדית את זהותה הייחודית של הקבוצה במדינה. המדינה קובעת את היקף הענקת הזכויות ומידת התמיכה המוסדית בהן. הזכויות הקבוצתיות הן הזכות לשפה (למשל שילוט במרחב הציבורי), לחינוך, לתרבות ולייצוג פוליטי.

ביסוס: "...הודיעה רשות הטבע והגנים כי תערוך בשמורות הטבע סיורים וסדנאות **בשפה הערבית** ותפיק עלוני הסברה **ומערכי הדרכה בערבית**".

הסבר: הזכויות הקבוצתיות באות לידי ביטוי בקטע בפעילותה של רשות הטבע והגנים. הרשות דאגה לערוך סיורים בערבית ולהפיק מערכי הדרכה ועלוני בערבית. פעולות אלו מחזקות את זכותו של המיעוט הערבי, שכן ישנה התייחסות לנושא השפה על ידי גורם מוסדי, התייחסות המאפשרת למיעוט הערבי לשמור על זהותו הייחודית.

שאלה מספר 18

ציין: החוק המבטא את האופי היהודי של מדינת ישראל, שיוזמי הוועדה מבקשים לממש, הוא: **חוק חינוך ממלכתי.**

הצג: **חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג 1953** – החוק מגדיר את היעדים של מערכת החינוך הממלכתי בישראל. בין היעדים השונים נמנים אהבת העם והארץ, ולימוד מורשת ישראל והמסורת היהודית.

ביסוס: "...המלצות להעמקת הלימוד על **מורשת יהדות ספרד והמזרח בבתי הספר**...נועדה להגביר את הידע של תלמידי ישראל על **מורשת ישראל ועל המסורת היהודית**..."

הסבר: בקטע מתוארת וועדה ציבורית שהוקמה, כדי להעמיק את הלימוד בבתי הספר בנושאים של מורשת יהדות ספרד והמזרח, מורשת ישראל והמסורת היהודית. נושאים אלו הם בדיוק חלק ממטרות חוק החינוך הממלכתי אשר, בין יעדיו השונים, נמנים לימוד מורשת ישראל והמסורת היהודית.

שאלה מספר 19

טענה: אני בעד לממש את דרישתם של ארגוני הנכים, להעלות את הקצבאות הניתנות לנכים לגובה שכר המינימום הקבוע בחוק, וזאת ללא קשר למידת המוגבלות של הנכה.

נימוק: הנימוק הראשון שלי נובע מהצורך לממש את הזכות לביטחון סוציאלי, כחלק מזכויות כלכליות חברתיות.

זכויות כלכליות חברתיות הן זכויות המוענקות על ידי המדינה, על מנת להבטיח רמת חיים בסיסית. הענקת הזכויות נעשית בדרך של הקצאת משאבים ושירותים, ודוגמה לכך הן הזכות לשירותי בריאות, חינוך, ביטחון סוציאלי, דיור וזכויות עובדים. היקפן של הזכויות משתנה ממדינה למדינה ותלוי במדיניות הכלכלית-חברתית שלה.

נכים רבים בישראל אינם יכולים לקיים את עצמם ונמצאים במצב מתמיד של עוני. על המדינה לדאוג לביטחון הסוציאלי של הנכים, על מנת שיוכלו לחיות חיים בכבוד ולא יצטרכו להסתמך על ארגוני צדקה.

נימוק: הנימוק השני שלי נובע מהצורך בקיום מדיניות של הבחנה.

מדיניות של הבחנה פירושה הענקת יחס שונה בצורה של הטבה לאנשים השונים זה מזה בצרכים, יכולות או כישורים, כאשר **שוני זה רלוונטי** לעניין. ההבחנה אינה מוגבלת בזמן, והיא ניתנת כל עוד מתקיים השוני. חוקים רבים מאד בכל דמוקרטיה מבוססים על הבחנה.

לאנשים נכים יש שוני רלוונטי משאר האוכלוסייה, ביכולתם לקיים את עצמם. נכים רבים מתקשים לקיים את עצמם בגלל מוגבלותם ולכן, על מנת להביא אותם למצב של שוויון ביחס לשאר האוכלוסייה, יש להעניק להם הטבות גדולות יותר, בצורה של קצבאות.

שאלה מספר 20

טענה: אני בעד להעלות את הגיל שבו יותר לרכוב על אופניים חשמליים למעל לגיל 16.

נימוק: הנימוק הראשון שלי נובע מהזכות לחיים ולביטחון.

הזכות לחיים ולביטחון פירושה שאין לפגוע בחייו ובגופו של אדם. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה בחייהם ובגופם בידי אחרים.

רוכבי האופניים החשמליים גורמים לתאונות רבות בהם לא רק הם נפצעים, אלא גם אזרחים תמימים, הצועדים על המדרכה. על המדינה לקיים את חובתה, ולהגן על האזרחים מפני אותם רוכבים מסוכנים.

נימוק: הנימוק השני שלי נובע מהצורך לקיים מדיניות של הבחנה.

מדיניות של הבחנה פירושה הענקת יחס שונה בצורה של הטבה לאנשים השונים זה מזה בצרכים, יכולות או כישורים, כאשר **שוני זה רלוונטי** לעניין. ההבחנה אינה מוגבלת בזמן, והיא ניתנת כל עוד מתקיים השוני. חוקים רבים מאד בכל דמוקרטיה מבוססים על הבחנה.

בין רוכבים צעירים לבין שאר האוכלוסייה מתקיים שוני רלוונטי, בכל הקשור למוכנות ללקיחת סיכונים ולהבנת הסיכונים הכרוכים ברכיבה. לאור שוני רלוונטי זה, מוצדק להעלות את גיל הרוכבים, כדי שאלו לא יסכנו את עצמם ואת הסביבה.